

ทิศทางการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของทบวงมหาวิทยาลัย

นางสาวฉัญชลี สัตบุตร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ISBN 974 - 576 - 438 - 8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15554

11740840x

DIRECTIONS OF THE PROMOTION ON PRIVATE HIGHER
EDUCATION INSTITUTIONS OF MINISTRY
OF UNIVERSITY AFFAIRS

Miss Anchalee Sitabutr

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974 - 576 - 438 - 8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ทิศทางการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ของทบวงมหาวิทยาลัย

โดย

นางสาวฉวีชัยลี สิตบุตร

ภาควิชา

อุดมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

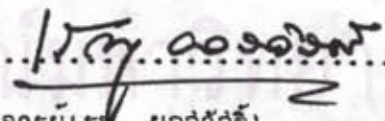
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัลสารภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิญญา โขวิไลกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

..... กรรมการ
(อาจารย์เรศ ผลลวัลลดี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชาติ ต้นธนะเตย)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฉันทยลีสิตบุตร : กิจทางการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของทบวงมหาวิทยาลัย
 (DIRECTIONS OF THE PROMOTIONS ON PRIVATE HIGHER EDUCATION
 INSTITUTIONS OF MINISTRY OF UNIVERSITY AFFAIRS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.
 วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 269 หน้า.

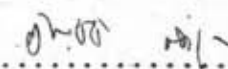
วัตถุประสงค์การวิจัยคือ ศึกษาลักษณะการส่งเสริมการศึกษาศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
 เอกชนของทบวงมหาวิทยาลัย ความต้องการส่งเสริม ปัญหา อุปสรรคและวิธีการส่งเสริมของ
 ทบวงมหาวิทยาลัย

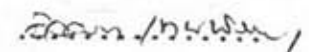
ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมของทบวงมหาวิทยาลัย เป็นการสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษา
 เอกชนสามารถปฏิบัติการกิจและบรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบันการส่งเสริมมีทั้งทางบริหาร วิชาการ
 ด้านบริหารได้ส่งเสริมการคัดเลือกสถาบันอุดมศึกษาให้ดำเนินการอย่างมีมาตรฐาน โดยช่วยเหลือ
 เรื่อง อาจารย์ผู้สอนเป็นหลัก ด้านวิชาการได้ส่งเสริมให้สถาบันจัดการเรียนการสอนอย่างมี
 ประสิทธิภาพ เป็นประเภทส่งเสริมทางวิชาการมากกว่าการส่งเสริมด้านทรัพยากรการเงิน สถาบัน
 อุดมศึกษาเอกชนต้องการให้ทบวงมหาวิทยาลัยส่งเสริมเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนทราบแผนของ
 รัฐ กฎเกณฑ์ที่ชัดเจนให้ทบวงเป็นหน่วยประสานงานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
 และเอกชน ต้องการผู้ทรงคุณวุฒิจากภาครัฐช่วยงานบริหารและวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริม อยู่ที่ขั้นตอนวิธีการของทบวงมหาวิทยาลัย สถาบัน
 อุดมศึกษาเอกชนขาดผู้บริหารมืออาชีพ

วิธีการส่งเสริม คือ ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นแหล่งข้อมูลกลางสำหรับสถาบันอุดมศึกษา
 เอกชน เป็นผู้ชี้ทางทางการศึกษา เป็นผู้ประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ
 และเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ ประสานความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษา กฎเกณฑ์หรือ
 ข้อปฏิบัติเพื่อการศึกษาศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีมาตรฐานสากล

อาชีวศึกษา ..... อุดมศึกษา .....
 สาขาวิชา ..... อุดมศึกษา .....
 ปีการศึกษา ..... 2531 .....

ลายมือชื่อนิสิต ....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....

ANCHALEE SITABUTR : DIRECTIONS OF THE PROMOTION ON PRIVATE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF MINISTRY OF UNIVERSITY AFFAIRS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. WALLAPA S.DEVAHASTIN, Ed.D. 269 pp.

The study focuses on : 1) Present directions of the Ministry of University Affairs; 2) Private institutions needs for promotion activities; 3) Problems in the Ministry's activities and 4) Recommendations for future improvements.

This study shows that the Ministry of University Affairs' current support for private higher education institutions embraces various forms of administrative and academic assistance to help the institutions achieve higher education missions as well as institutional goals. Administratively, new private higher education institutions being established need academic standards determined by the Ministry. The Ministry's academic supports are achieved through the following means 1) allowing state universities' instructors to teach in private higher education institutions, 2) promoting those instructors for academic rank, and 3) arranging academic seminars and conferences for those instructors. Academically, the Ministry's activities include instructional development, faculty development, and faculty promotion. All these activities are in kind rather than in cash.

It is clear, Private institutions still need policy guidelines from the Ministry and well-clarified rules and regulations concerning institutional activities. Moreover, private institutions also need the Ministry to act as a coordinating body for a still-needed administrative and academic collaboration between government and private institutions. In addition, recent emphasis has been placed upon research assistance from experts and specialist from government universities.

Among the problems and issues identified are the rigidity of the Ministry's procedures and regulations. Besides, most private institutions lack of professional administrators and experienced instructional staff.

This study recommends that the Ministry act as an information clearinghouse and provide policy guidelines for private higher education institutions. The Ministry should also facilitate various collaborative efforts among government and private institutions as well as cooperations with foreign institutions. Finally, effective communication between the Ministry and the institutions could be a key factor in bringing about a better operation of private higher education institutions.

ภาควิชา ..... อุดมศึกษา
สาขาวิชา ..... อุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อผู้จัดทำ ..... Anchalee Sitabutr
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... Wallapa S. Devahan

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาของท่านอาจารย์ที่แนะนำในแนวทางการศึกษา
วิจัย คือ รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.สุภัฏญา โขวิไลกุล อาจารย์เรณู ผลสวัสดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุชาติ ตันธนะเดชา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุทธนู ศรีไฉย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ของทบวงมหาวิทยาลัย ผู้บริหารระดับสูงของทบวงมหาวิทยาลัย ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา เอกชน
ผู้ประสานงานระหว่างสถาบันอุดมศึกษา เอกชนกับผู้วิจัย เพื่อนร่วมงาน ณ กองสถาบันอุดมศึกษา
เอกชนและกองวิชาการ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ผู้เป็นส่วนสำคัญยิ่งที่สนับสนุนให้เกิดผลงาน
วิจัยที่ดีและบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา ซึ่งสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ฉันทิณี สัตบุตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๑
กิตติกรรมประกาศ	๑
สารบัญ	๒
สารบัญตาราง	๓
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ความหมายที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	6
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	8
การเก็บรวบรวมข้อมูล	9
การวิเคราะห์ข้อมูล	9
ลำดับขั้นในการเล่นอมลวิจัย	10
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
วัตถุประสงค์ บทบาท/ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา	11
ทบวงมหาวิทยาลัย	16
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สถานการณ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	43
แนวคิดการส่งเสริม	57
แนวคิดที่ทบวงมหาวิทยาลัย ควรส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ...	61
การส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของประเทศไทย	65
แนวคิดทางด้านการบริหาร	66
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	71
ความสัมพันธ์ระหว่างทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ..	75
ลักษณะการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของทบวงมหาวิทยาลัย	96
การส่งเสริมการบริหาร	96
การส่งเสริมด้านวิชาการ	105
3. วิธีดำเนินการวิจัย	110
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	110
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	112
การเก็บรวบรวมข้อมูล	115
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	117
เกณฑ์การแปลความหมาย	118
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	119
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	186
สรุปผลการวิจัย	186
อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	195
เอกสารอ้างอิง	203
ภาคผนวก	
1. แบบสอบถาม	210
2. แบบสัมภาษณ์	227

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างทบวงมหาวิทยาลัย	228
4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา	229
5. การให้ปริญญาโทติดมศักดิ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	230
6. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์	232

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวนตามประเภทผู้รับใบอนุญาตปีจัดตั้งและที่ตั้ง...	44
2. จำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท จำนวนตามสถาบัน	46
3. สาขาวิชาที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน จำนวนสาขาวิชาตาม ISCED	47
4. สาขาวิชาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวนสาขา วิชาตาม ISCED	48
5. สาขาวิชาที่เปิดสอนระดับปริญญาโทในสถาบันอุดมศึกษา จำนวนสาขาวิชาตาม ISCED	51
6. วุฒิจารย์ประจำของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในระหว่างปีการศึกษา 2527- 2531	56
7. จำนวนนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในปี 2527-2531	56
8. จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป และรับคืน จำนวนตามกลุ่มตัวอย่าง	116
9. จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนตามเพศ อายุ และวุฒิ การศึกษา	120
10. ตำแหน่งทางวิชาการและนักวิชาการของกลุ่มตัวอย่างประเภทกรในทบวง มหาวิทยาลัย	121
11. ตำแหน่งบริหารและระยะเวลาการทำงานของกลุ่มประเภทผู้บริหารสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน	122
12. ความต้องการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ของทบวงมหาวิทยาลัยด้าน บริหาร	124
13. ความต้องการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของทบวงมหาวิทยาลัยด้าน วิชาการ	126

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14.	ทิศทางที่ทบวงมหาวิทยาลัยควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ด้านบริหาร	129
15.	ทิศทางที่ทบวงมหาวิทยาลัยควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ด้านวิชาการ	133
16.	ปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่เกิดจากทบวง มหาวิทยาลัย	137
17.	ปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เกิดจากสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน	139
18.	เปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของทบวง มหาวิทยาลัย ด้านบริหาร	142
19.	เปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของทบวง มหาวิทยาลัย ด้านวิชาการ	145
20.	เปรียบเทียบทิศทางที่ทบวงมหาวิทยาลัยควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน ด้านบริหาร	149
21.	เปรียบเทียบทิศทางที่ทบวงมหาวิทยาลัยควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน ด้านวิชาการ	154
22.	เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เกิดจาก ด้านทบวงมหาวิทยาลัย	159
23.	เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เกิดจาก ด้านสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	161
24.	เปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของทบวงมหาวิทยาลัย ทางด้านบริหาร ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่ตั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	165
25.	เปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของทบวงมหาวิทยาลัย ด้านวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	167

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26.	เปรียบเทียบทิศทางที่ทบวงมหาวิทยาลัยควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน ด้านบริหาร ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค	170
27.	เปรียบเทียบทิศทางที่ทบวงมหาวิทยาลัยควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน ด้านวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค	174
28.	เปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ เกิดจากด้านทบวงมหาวิทยาลัย	178
29.	เปรียบเทียบทัศนคติของกลุ่ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จากส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคใน เรื่องปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่เกิดจากด้านสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	180
30.	ความคิดเห็นอื่น ๆ เพิ่มเติมที่ได้รับแบบสอบถาม	184
31.	ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่างทบวงมหาวิทยาลัย	228
32.	ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	229
33.	การให้ปัญหาปิตติมศักดิ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2527-2532 ...	230

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย